

Comm.): वसिष्ठ° R. 1, 21, 2.

व्यपदेश्य (wie eben) adj. 1) zu bezeichnen, zu nennen, anzugeben Pat. zu P. 1, 2, 49 (ed. Calc.). Çāṇk. zu Brh. Ār. Up. S. 159. Kull. zu M. 10, 14. इयं तु भवतो भार्या दोषैरेतैर्विवर्जिता। आद्या च व्यपदेश्या च यथा दे-
वेष्टरुन्धती ॥ so v. a. verdient ehrende Beiwörter R. 3, 19, 8 (13, 7 ed. Bomb.). अ° nicht zu bezeichnen Māṇḍ. Up. 7. Weber, Rīmāt. Up. 338. Verz. d. Oxf. H. 229, b, 40. — 2) als tadelnswert zu bezeichnen, zu tadeln: न दृष्टं कश्यपकुले (so die neuere Ausg.) व्यपदेश्यम् HARIV. 7309.

व्यपनय (von 1. नी mit व्यप) m. das Entziehen: तस्याः पिपुड्यपनये (so ed. Bomb. st. °व्यपनयं der ed. Calc.) कुर्यादस्मद्विधः कथम् MBh. 5, 4761.

व्यपनयन (wie eben) n. das Abreißen, Entfernen von seiner Stelle: कृष्णाकेशोत्तरीयव्यपनयनपटु Varṣaṇa. in Śiṅ. D. 196, 10.

व्यपनुत्ति (von 1. नुद् mit व्यप) f. das Vertreiben Art. Br. 8, 10.

व्यपनेय (von 1. नी mit व्यप) adj. zu vertreiben, zu verschrecken: मम दुःखं भगवता व्यपनेयम् MBh. 5, 7029.

व्यपमूर्धन् (2. वि - ध्रप + मू°) adj. kopflos Mad. dh. 30.

व्यपयन (von 3. इ mit व्यप) n. das Verschwinden, Aufhören: s. u. व्यपनय.

व्यपयातव्य (von 1. या mit व्यप) partic. fut. pass. n. abeundum, discedendum: संप्रयाताम् MBh. 6, 5081.

व्यपयान (wie eben) n. Rückzug, Flucht MBh. 5, 2632. याने व्यपयाने च कोविदः 6, 3820 = 7, 4444.

व्यपरोपण (vom caus. von 1. रुक् mit व्यप) n. 1) das Ausreißen, Abreißen: केश° Ragh. 3, 56. महीध्रपत्° 60. — 2) das Entfernen: व्यस-
नस्य Kim. Nitris. 13, 98.

व्यपवर्ग (von वर्ज् mit व्यप) m. Trennung —, Scheidung in Zwei, Abschnitt P. 8, 2, 19, Vārt. 2, Schol.

व्यपसारण (vom caus. von सृ mit व्यप) n. das Verschrecken, Entfernen: दोषान्धकार° Rīghavapāṇp. 1, 46.

व्यपस्फुरण (von स्फुर mit व्यप) n. das Auseinanderschnellen Kitz. Çā. 5, 3, 24.

व्यपाय (von 3. इ mit व्यप) m. 1) das Aufhören, Schluss, Ende: तपा° R. 5, 19, 38. रत्ननी° Kim. Nitris. 15, 37. जलद° MBh. 7, 4688. धन° Ragh. 3, 27. प्रचि° (= योष्मकाल°) 3. शिशिर° MBh. 5, 747. शरदपाय° 12, 6386. R. 3, 22, 1. किम्° Kumāras. 3, 32. — 2) das Abgehen, Fehlen, Nichtdasein Kāṇḍ. 94, 121.

1. व्यपाय्य (von यि mit व्यपा) m. 1) Sitz, Standort; am Ende eines adj. comp. seinen Sitz habend in, befindlich an, — in: ज्ञपायलसंधि-
व्यपाय्याः Suçr. 1, 93, 8. दोषा वर्त्मव्यपाय्याः 2, 307, 12. धर्मे रामव्यपा-
य्याः R. 6, 11, 19. राज्यं सत्त्वबुद्धिव्यपाय्यम् Kim. Nitris. 1, 16. मृदायुपादा-
नस्त्वप्यव्यपाय्येपैव धर्मेण Comm. zu Bīdar. 2, 2, 1. — 2) Zuflucht, Verlass; Stützpunkt, Zufluchtestätte, Gegenstand des Verlasses MBh. 14, 1029.
न चास्य सर्वभूतेषु कश्चिदर्थव्यपाय्यः Bhag. 3, 18. सत्त्वबलव्यपाय्यात् R. Gorr. 2, 15, 36. 26. 27. 27, 12. 3, 44, 23. Spr. (II) 2651. किं परतो व्यपाय्यः
Bhīc. P. 8, 20. अव्यपाय्यज्ञीविन् sich auf Niemanden verlassend MBh. 13, 3054. (तेषाम्) नेक कश्चिद्व्यपाय्यः Bhīc. P. 6, 17, 21. स हि तेषां व्यपा-
य्यः MBh. 1, 7407. 7, 379. R. 6, 71, 15. शकं कृत्वा व्यपाय्यम् MBh. 3, 14536. Am Ende eines adj. comp. (f. स्त्री) seine Zuversicht auf Jnd oder

Etwas setzend, vertrauend auf Bhag. 18, 56. MBh. 3, 12423. 6, 5230. 5471. 13, 6523. R. Gorr. 2, 60, 7. 116, 13. Spr. (II) 2651, v. l. Bhīc. P. 11, 28, 44.

2. व्यपाय्य (2. वि + ध्रपा°) adj. sich auf Niemanden verlassend, selbstständig verfahren, nur an sich denkend: कन्याच्छत्रुं व्यपाय्यः Kim. Nitris. 18, 59, 62.

व्यपेत्तक (von ईन् mit व्यप) adj. Rücksicht nehmend —, achtend auf: आत्मदोष° MBh. 14, 540.

व्यपेत्तण (wie eben) n. Berücksichtigung: निमित्तगुणव्यपेत्तणात् Çāp. 69.

व्यपेता (wie eben) f. 1) Betracht, Rücksicht: व्यपेता नैव कर्तव्या ग-
तो ऽस्तमिति भास्करः MBh. 7, 6219. नृपात्मज्ञः सो ऽनुगतः पुरीमिति व्य-
पेतया ते नगरी पुनर्ययुः R. Gorr. 2, 44, 30. व्यपेतया धातुः (obj.) MBh. 1, 4255. तत्रधर्मव्यपेतया 5, 7314. 12, 1106. HARIV. 8612. R. Gorr. 2, 44, 19. 49, 36. 5, 29, 4. Suçr. 1, 26, 6. Kim. Nitris. 9, 73 (°दोषव्य° zu lesen). Śiṅ. D. 9, 2, 433. Am Ende eines adj. comp.: धर्म° Rücksicht nehmend auf R. Gorr. 2, 43, 28. अस्मद्व्यपेत R. Schl. 2, 46, 19. धर्माव्यपेत 45, 26. — 2) Erwartung: स्वप्नव्यपेतया Bhīc. P. 4, 3, 18. am Ende eines adj. comp.: संप्राप्तशेषसखिसंगमसव्यपेत Kāṇḍ. 71, 305. — 3) Erfordernis, Voraus-
setzung: स° adj. am Ende eines comp. (f. स्त्री) erfordernd, voraus-
setzend: स्नेहश्च निमित्तसव्यपेतः UTTARAR. 108, 2, 3 (146, 6. 7). शुद्धिसव्य-
पेता हि सिद्धयः Kāṇḍ. 107, 127. — 4) Reaction (in gramm. Sinne) Verz. d. Oxf. H. 162, b, N. 7. Schol. zu P. 2, 1, 1. 8, 3, 44. — Vgl. निर्व्यपेत.

व्यपेत s. u. 3. इ mit व्यप. P. 7, 4, 67, Vārt. 1 fehlerhaft für व्यवेत.

व्यपोक् (von 1. ऊक् mit व्यप) m. 1) Wegschaffung, Vertreibung: पा-
प्म° Āṇv. Gṛh. PARIG. 1, 4. देव्या मन्युव्यपोकार्यम् MBh. 12, 10304. मु-
खदुःखव्यपोक्त् Suçr. 2, 475, 2. °स्तव Verz. d. Oxf. H. 44, b, 36. — 2) das Leugnen, Vorneinen Śiṅ. D. 735. 332, 14. — 3) Kehricht: भस्मव्य-
पोकाः (= समूक् NILAK.) MBh. 13, 4125.

व्यपोक्त्य (wie eben) adj. zu leugnen: अव्यपोक्त्यमाकृत्या Rīgā-
TAR. 3, 391.

व्यभिचरित (von चर् mit व्यभि) partic. der einen Fehltritt (insbes. in geschlechtlicher Beziehung und zwar von Seiten der Frau) begangen hat: °स्त्रीवधप्रापयित Verz. d. Oxf. H. 87, b, 17. fg. 281, b, 17.

व्यभिचार (wie eben) m. 1) das Auseinandergelien, Nichtzusammen-
fallen, Nichtzusammentreffen, Fehlgehen: उभयव्यभिचारात् Kāp. 1, 40.
न च घटादौ व्यभिचारः Comm. zu 84. Bhīcāp. 47. Śiṅ. D. 10, 19. काल°
Comm. zu Taitt. Pat. 1, 33. सत्यत्वं Comm. zu Āṇv. 1, 1, 4. Bhīcāp. 136. Verz. d. B. H. No. 675. स° adj. (स्त्वभास) Z. d. d. m. G. 7, 289.
निराकाङ्क्षो राजपदपुरुषपदयोर्व्यभिचारात् so v. a. weil die Worte रा-
जन् und पुरुष Nichts mit einander zu thun haben KUSUM. 34, 3. अ° das
Zusammenfallen mit etwas Anderem; das Nichtfehlgehen, Unumgäng-
lichkeit, absolute Nothwendigkeit Kāp. 3, 2, 18. 4, 1, 10. Kāp. 2, 41. इत्य-
धस्य सर्वस्य क्लृप्तताव्यभिचारात् so v. a. da jede (Wurzel), die einen
इच् genannten Vocal zum vorletzten Buchstaben hat, nothwendig con-
sonantisch anlauten muss, P. 8, 4, 31, Schol. स्वसतायां प्रतीत्यव्यभि-
चारतः Śiṅ. D. 51. नियोगेन = अव्यभिचारेण unter allen Umständen,
durchaus Kāp. zu P. 4, 4, 66. अव्यभिचारात् dass. P. 7, 3, 47, Schol. —
2) Fehltritt, Vergehen (insbes. in geschlechtlicher Beziehung und hier